

Enligt sändlista

Kungörelsedelgivning

Bildande av naturreservatet Kungshult i Tranås kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Kungshult, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med reservatet är att:

- bevara och vårda en naturskogsartad barrblandskog med inslag sumpskog, gamla träd och död ved
- bevara biologisk mångfald knuten till dessa miljöer
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturskogsartad barrblandskog och sumpskog i huvudsak lämnas till intern dynamik och naturliga processer kompletterat med åtgärder för att gynna främst tall och asp men även andra lövträd.

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB

Skälen att bilda naturreservatet Kungshult är områdets naturskogsartade barrblandskog med inslag av lövträd och sumpskog. Naturvärdena är knutna till den äldre barrblandskogen med riklig förekomst av både liggande och stående död ved och ett lövinslag som ger variation. Variationen och den kuperade terrängen skapar en mångfald av livsmiljöer för skyddsvärda lavar, mossor och kärlväxter som bidrar till naturvärdena.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd

enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 3), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar. Föreskriften gäller inte vid riskreducerande åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13.
2. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning. Undantag gäller för provtagning med anledning av närliggande kromslamsdeponi. Föreskriften gäller inte vid riskreducerande åtgärder som beviljats tillstånd enligt A13. Föreskriften gäller inte breddning av väg som beviljats tillstånd enligt A15.
3. anordna upplag av något slag
4. dika eller dikesrensa
5. bedriva täkt av något slag. Undantag gäller för bedrivande av täkt med stöd av befintligt tillstånd till och med år 2029, dnr 551-17041-08, 0687-20-036. Undantag gäller också för eventuellt kommande tillstånd för bedrivande av täkt där området kan vara en del av verksamhetsområde för täktverksamhet i form av skyddszon.
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Föreskriften gäller inte underhåll av befintliga jakttorn. Föreskriften gäller inte uppförande av jakttorn som beviljats tillstånd enligt föreskrift A14.
7. anlägga väg, led, bro eller spång. Föreskriften gäller inte breddning av väg som beviljats tillstånd enligt A15.
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn. Föreskriften gäller inte för att förändra elnätet längs den befintliga elledningen som har beviljats tillstånd enligt A16.
9. introducera för området främmande växter, svampar eller djur

10. så eller plantera träd eller buskar
11. anlägga åtelplatser eller utfodringsplatser
12. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. genomföra riskreducerande åtgärder av förorening orsakad av närliggande kromslamsdeponi.
14. uppföra jakttorn
15. bredda vägen i söder i syfte att kunna transportera material till anläggande av vindkraft.
16. Förändra elnätet längs den befintliga elledningen

Befintliga elledningar med normalt och akut underhåll, enligt karta (bilaga 1) är undantagna från föreskrifterna.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSER FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning och underhåll av gränserna för naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavla enligt karta (bilaga 1)
3. vid behov anläggande och underhåll av parkeringsplats vid informationstavla.
4. röjning och ringbarkning av gran, försiktig luckhuggning, markstörning och stängsling i syfte att gynna föryngring och grovlekstillväxt av främst tall och asp.
5. undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet.
6. igenläggning av diken i syfte att återställa hydrologin.
7. åtgärder som punktvis markstörning, punktbränning, extensivt bete, luckhuggning/frihuggning samt röjning av gran av igenväxningskaraktär för att säkerställa förekomst av hotade och/eller hänsynskrävande arter
8. bekämpning av invasiva eller främmande arter

9. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. elda med annat än medhavd ved
3. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält. Matsvamp för husbehov får plockas. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning eller motsvarande som beviljats tillstånd enligt C7.
4. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning som beviljats tillstånd enligt C7.
5. gräva upp växter
6. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. utföra vetenskaplig undersökning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Upplysning

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Kungshult
NVR-id	2065282
Areal	16,7 hektar (ha) varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Tranås
Socken	Säby
Lägesbeskrivning	Ca 6 km nordväst om Tranås
Fastigheter	Del av Kungshult 1:5 och 6:1 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 4
Fastighetsägarkategori	Svenska kyrkan
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Området utgörs av äldre barrblandskog med tall som det vanligaste trädslaget. Lövinslag förekommer av främst björk men också al, asp, ek, oxel, rönn, lönn och sälg. Lövträden är mestadels unga eller medelålders. Terrängen är kuperad och blockig och det finns inslag av blötare partier. En lite större sumpskog dominerad av tall och björk finns i nordöstra delen av området. I barrblandskogen i hela området finns spridda gamla och grova tallar och granar över 150 år. Senvuxna granar förekommer också. Mycket död ved finns, främst av gran, både liggande och stående.

Ett par sedan länge övergivna stenröjda mindre åkrar finns inom området och det är där den största lövföryngringen av framförallt asp finns.

Arter som förekommer är bland annat tall- och ullticka, skuggblåslav, linnéa, långfliksmossa och rikliga mängder med knärot.

Strax öster om området i söder finns en kromslamsdeponi. Själva deponin är belägen utanför reservatet men föroreningar därifrån kan finnas inom reservat.

Söder om reservatet och i reservatets nordöstra del finns ett täkttillstånd. Enligt tillståndet ska ytan som berör reservatet

användas som skyddszon och brytning av berg är inte aktuellt inom området.

Beskrivning av ärendet

Linköpings stift blev uppmärksammade av Skogsstyrelsen om de höga naturvärdena som området hyser under sommaren 2021 och intresseanmälde området för områdesskydd. Sommaren 2023 besökte Länsstyrelsen området och ett förslag på avgränsning togs fram och kommunicerades med stiftet.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Tranås kommun.

I november 2023 beställde Länsstyrelsen värdering av området och vid samma tidpunkt beställdes förhandling om ersättning. Intrångsavtal tecknades i juni 2024.

Förslag till bildande av Kungshults naturreservat skickades på remiss den 12 september 2024 till Tranås kommun, Skogsstyrelsen i Jönköpings distrikt, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Naturskyddsföreningen i Tranås, Mellersta Götalands jordägarförening, Lantbrukarnas riksförbund (LRF) i Jönköpings län samt Friluftsförbundet i Jönköpings län. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande. Ytterligare en sakägare förelades vid ett senare tillfälle.

INKOMNA REMISSVAR

Yttranden har inkommit från Tekniska verken i Linköping, E.ON Energidistribution AB (E.ON), Tranås kommun, Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun, Skogsstyrelsen och Hallindens Granit AB.

Tekniska verken, Tranås kommun med flera önskar mer detaljerade kartor över befintlig täkt och gällande områdesbestämmelser.

Efter tillstånd är det tillåtet att bredda vägen i söder i syfte att kunna transportera material till anläggande av vindkraft. Tekniska verken påpekade att undantag då även bör ges från föreskrift A2 gällande förbud om att borra, spränga, gräva med mera.

Tranås kommun och bygg- och miljönämnden har angett att verksamhetsutövaren till täktverksamheten i och invid det

föreslagna naturreservatet bör betraktas som sakägare och ges möjlighet till yttrande. Kommunen anser vidare att Länsstyrelsen bör beskriva konsekvenserna för pågående verksamheter i och invid det tänkte naturreservatet samt tydligare beskriva de områdesbestämmelser som gäller för området. Bygg- och miljönämnden menar att ett verksamhetsområde inte kan jämföras med en skyddszon och bedömer att det olämpligt att reservatgränsen överlappar täktområdet.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet, med tillhörande skötselplan, bildas enligt förslag.

E.ON tillstyrker förslag till beslut om naturreservat under förutsättning att ändringar i föreskrifterna införs som innebär att normalt underhåll omfattas av akut underhåll och skogligt underhåll, att det tillåts motordrivna maskiner till och från ledningsstråket, även innefattande parkering av fordon och att akuta åtgärder får ske men att samråd/meddelande till Länsstyrelsen kan ske i efterhand. Toppning och beskärning utanför skogsgatan ska inte vara dispenspliktigt, dispensförfarandet utgår helt för befintliga anläggningar, dispens ska meddelas om träd som är farliga för elledningen har växt upp och behöver tas ner, drönarflygning tillåtet vid besiktning och slutligen att det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas.

Hallindens Granit AB motsätter sig förslaget då det inkräktar på gällande täktillstånd. De anser att gränsen måste dras så att den är utanför täktområdet och att hänsyn ska tas till framtida förlängning av tillstånd.

BEMÖTANDE AV INKOMNA REMISSVAR

Länsstyrelsen har bilagt en karta som visar avgränsningen för täktverksamheten och områdesbestämmelsernas gräns.

Länsstyrelsen har förtydligat i A-föreskrifterna att både normalt och akut underhåll för elledningen är undantagna från föreskrifterna. Föreskrifterna innehåller nu även att förändring av elnätet får ske efter tillstånd från Länsstyrelsen längs den befintliga elledningen. Åtgärderna som listas i yttrandet ingår i underhåll av elledningen och därav behövs inte några förändringar i detta beslut. Länsstyrelsen vill upplysa om att åtgärder som kan påverka

värdefulla träd eller naturvärdena inom området kan beröras av annan lagstiftning.

Ett undantag är tillagt gällande möjligheterna att söka tillstånd för att bredda vägen i syfte att transportera material till anläggandet av vindkraft.

Verksamhetsutövaren till täktverksamheten är förelagd i egenskap av sakägare att inkomma med yttranden.

Länsstyrelsen har haft en dialog med verksamhetsutövaren till täktverksamheten och bland annat diskuterat avgränsning för naturreservat och kommande tillståndsansökningar. Efter dialogen har Länsstyrelsen justerat gränsen i förhållande till verksamhetsområdet, kompletterat motiveringen och medger ett undantag om att området får användas som skyddszon.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförandet av miljömålen som beslutats av riksdagen. Naturreservatsbildningen av Kungshult bidrar till att miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv", kan uppfyllas.

Kungshult bedöms ha högt naturvärde på beståndsnivå, vilket innebär att stora delar av skogen är av naturskogskaraktär med död ved och inslag av lövträd. I området finns även flera signalarter och rödlistade arter som knärot, ullticka, talticka, vedtrappmossa och långfliksmossa. Inom naturreservatets centrala delar finns en registrerad nyckelbiotop. Enligt länets strategi för formellt skydd av skog ligger Kungshult i Holavedens värdetrakt för triviallövskog där bland annat skogstypen lövrik barrskog är prioriterad. Kungshult bedöms ha goda möjligheter att bevara biologisk mångfald på lång sikt. Naturreservatsbildningen i Kungshult prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd i Jönköpings län (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen).

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk, uttransport av död ved och exploatering. En liten del av området utgörs idag av ett verksamhetsområde för täktverksamhet. Området kan även fortsättningsvis vara en del av verksamhetsområdet i form av skyddszon utan att naturreservatets

syften påverkas negativt. Inom skyddszonen får avverkning, schaktning eller sprängning inte ske. För att bevara områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel som röjning och ringbarkning av gran och försiktigt luckhuggning. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och utveckla naturskogsartad barrblandskog och sumpskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen, samt med de för området gällande områdesbestämmelserna.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap. 8 § MB får beslut i frågor om bildande av naturreservat inte strida mot områdesbestämmelser.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 16 maj 2025 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Smt-gruppen den 17 april 2025, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 8 maj 2025.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 5 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med biträdande enhetschef Sara Lamme som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Ulrika Källberg medverkat.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Områdeskarta
3. Skötselplan med bilagor
4. Sakägarförteckning
5. Överklagandehänvisning regeringen
6. Sändlista